

נושא הקשור בפשיעתי-מילחמה נאציים. הסקרנות היתה כללית. והכל הבינו שוהי הבחינה הראשונה. הלוי עלה על הדוכן, שלף גיירות והחל קורא בקול הדגוני נאום מוכן, מבלי להרים את העיניים. ההגשה היתה משעממת. התוכן היה שיגרת. כעבור דקה-דקתיים החלו הח"כים להחליף ביניהם מבטים רבי-אומר. כשיקר מן הדוכן, כבר היה פסקי-הדין מוכן: אכי זכה טוטאלית.

רושם ראשון זה לא השתנה במשך ארבע שנות הכנסת הקודמת. הלוי נחשב לפרלמנטר בלתי-מוצלח, בטול הכישורים המיוחדים הדרושים לפעולה בירת מסוימת זו. הוא לא הוסיף תרומה משמעותית אפילו בנושא האחד שבו ציפו לרבות ממנו: הנרש המשפטי המיקצועי. הוא לא בלט בשום שטח, מילבד אחד: התפרצותיו בענייני ארץ-ישראל השלמה. היו אלה התפרצויות תרבותיות בסיגנון. לעומת הולגאריות של סורקיס וההיסטוריה של רויאל-נאור, היו קריאותיו של הלוי מאופקות. אבל הן גילו קנאות בלתי-מתפשרת. די היה להזכיר מעד הדוכן את המילה "פדסטרי נים", כדי שהלוי יפתער בחימה שפוכה, כמו שור שראה את הכר האדום המתנפף.

אבל אפילו קנאות זו לא הנחילה להלוי מעמד מיוחד. היא לא עוררה תשומת-לב מחוץ לבניין הכנסת. היא לא יכלה להתחרות עם הדימוי המוחשבת של שמואל המיר, אמן הפיר סומת, או עם ההוד התיאטרלי האמנותי של נאומי בגין. אם התעכב הלוי לעשות את חשבונו בסוף הכנסת השישית, לא יכול היה להצביע על מאזן חיובי. הוא ויתר על הכס הרם בבית-המשפט, מבלי לבלוט בפרלמנט. הוא לא הפך שר, ועם הקמת הליכוד הגדול נעלם הסיכוי האחרון שלו להיות לשר אף בממשלת ליכוד לאומי, אילו קמה. המועמדים היו רבים מדי. יתר על כן, איראפשר היה להעלות על הדעת שהמערך יפקיר אי פעם את תיקי-המישפט החיוני, ולא כל שכן לאדם קנאי קיצוני, שאינו נהנה מאימון הקהילה המישפטית.

שאל הופך לפאול

ת יסכולו של הלוי בתנועת-החרות, בגח"ל ובליכוד, הלך וגבר. כמו עור וייצמן ואריק שרון, הרגיוה אותו יותר ויותר ההגמוניה המוחלטת של מנחם בגין במחנה זה. הכל חשו שמשו- מתבשל באיש בעל העיניים הקנאויות.

הוא התנגש עם בגין פעם אחר פעם, כשהוא מייצג בכל פעם דיעה שהיתה יוצאת-דופן בחרות. כציבור נוצר הרושם שזוהו אדם שקוף, העומד מעד לאינטרסים מופלגתיים קטנים, המעמיד את טו" כת הכלל מעד לדיעות קדומות ועמדות קנאויות — תרומית רחוקה למדי מהמציאות.

הוא הדף להקמת הליכוד, גם כשראשי הרות פירפרו כמו גנים ברשת שפרש אריק שרון, כשמואל המיר רצה לברוח ברעע האחרון, נפתחה תהום בין הלוי ובינו. לאחר מכן, כאשר זרק אריק שרון את הרעיון של איחוד הליכוד וביטול מיפלגותיו, התייצב הלוי לימינו — שוב בניגוד לבגין ולתמיר.

היה זה אך טבעי שאיש כזה יצביע בעד שינוי שיטת הבחירות — אחד הרעיונות המסוכנים ביותר במדינה. זהו שינוי פופולרי בקרב חצי-משיכלים, וגם בקרב כמה משכילים תמימים — אבל אין כמותו כדי לפלס את הדרך לדיקטטורה טוטאלטרית במדינה. הלוי הצביע בעד — ובקולו היחידי הכריע את הכף, לתדהמתם של ראשי מיפלגתו.

אבל אלה היו רק סימפטומים. בתוך לבו מלא הלוי רעיון הרבה יותר גדול. הוא נועד לפוצץ את מיפלגתו, את הליכוד, את כל הרעיונות שדגל בהם עד לאתנו יום.

כבר לפני כמה חודשים פנה בחשאי לאנשי המערך, פתח

עימם בשיחות. הוא מצא און קשבת אצל לובה אליאב. לובה הוא בעל אופי שונה לגמרי, אך הוא מוצא את עצמו במיפלגתו בעמדה דומה מאוד לזו של הלוי בליכוד — מבודד לגמרי, יוצא-דופן, מרחם מבחינה פוליטית-מעשית. החודש פירסמו השניים את המיגשר הסנסציוני, יחד עם שני ח"כים מתוסכלים אחרים — שלום לוי מן המערך, שקופח בעת הרכבת הממשלה, ושניאור זלמן אברמוב מהליברלים, שחבריו ומזו כבר פעמיים לסלקו מן הרשימה לכנסת. המיגשר קרא להקמת ממשלת ליכוד לאומי — דבר שאליאב התנגד לו בלהט עד לאתנו רגע. הלוי הצטרף לדרושה ל"פשרה עם שכנינו-אויבינו" — דבר שפירושו, חלוקתה מחדש של ארץ-ישראל.

הציניקאים כננסת ראו ביוזמה כזוה מעשה של פוליטיקאים ממורמרים, שקופחו במיפלגותיהם והמת" נקמים עתה במנהיגים שהדיחו אותם למעשה.

בעיני עסקנים מיקצועיים, העניין ברור לגמרי. לובה הודיע בשעתו שהוא רוצה להיות שר, על סמך הדיעות שהובעו בספרו ארץ הצבי. אך הוא נדחף הצידה, בשעה שאנשים צוערים ממנו, ובעלי דיעות דומות (כגון אברהם עופר) הוכנסו לממשלה. הלוי כועס על שלא הוכנס לממשלת הליכוד, ורוצה לפלס לעצמו דרך לממשלה בלי בגין. בקיצור אינטרסים אנוכיים, באיציטלה של מהפכה רעיונית בעיקבות מילחמת יום-הכיפורים. לפי תיאור זה, קרה לו בימי המילחמה מה שקרה לרב בשם שאול בדרך לדמשק, שם עמד להטיף נגד תורתו של ישוע הצלב. באורח פיתאומי נתגלה לו כי ישוע צדק. שאול הפך לפאול, ונשא מאז דגל הנוצרי מארץ לארץ.

דוברי חרות הצביעו על כמה עובדות שפגמו בתמונה זו. הלוי התייצב בבחירות לכנסת השישית תחת דגל ארץ-ישראל השלמה אחר י המילחמה, ונבחר חודשיים אחרי שוך הקרבות. מדוע לא פרש מן הרשימה, "הבלתי-שפויה" לפני הבחירות, אם הניע אז לידו "שפיות מדינית"? מדוע המשיך לקרוא לכוהרים לעבור בהמוניהם ל" מחנה הליכוד, למען ממשלה כראשונה בגין?

ישר, נבון ומטורף

אני בשלעצמי איני מאמין בסברות ציניות אלה. אני מוכן בהחלט להאמין בכנותו של בנימין הלוי.

כל עברו של הלוי מעיד עליו שהוא מסוגל לשינוי-השקפה קיצוניים ופיתאומיים — כשהוא עובר מקצה אחד לשני, מבלי לדחול אף לרגע להיות קיצוני. איש כזה יכול לדבר בקיצוניות על הצורך במתינות ובשביל-הזהב, לדבר בעיניים בוחקות על הצורך בשפיות-דעת, רובספיר העלה אלפים על הגיליוטינה כדי להשליט מיטטר של תבונה והיגיון.

הלוי מזכיר לי פסוק בו נתקלתי לאחרונה, אימרה שאמר בנימין פראנקלין עז אחד מאבות המהפכה האמריקאית: "הוא תמיר ישר, לעיתים קרובות נבון, בפעמים מטורף לחלוטין."

אם הפך הלוי מנץ ליונה, מאביר-הסיפוח למטיף-לפשרה, מחובש-כיפה דתי-לאומני למי שמגנה עכשיו במיגשרו "קנאות לאומנית ודתית" — הרי זה המשך טבעי של דרך-חייו עד כה. בוודאי אפשר לברך על כך בכל-פה.

(רק אדם קטנוני היה שואל כאן: אם מדיניות של פשרה עם הערבים נכונה אחרי מילחמת יום-הכיפורים, כדברי הלוי, הרי היתה נכונה שבעתיים לפני מילחמה זו. אם כן, האם לא מגיעה מילה של התנצלות לאותם אנשים שאמרו זאת אז, כשהו לא היה ספולרי, ושהלוי רדף אותם בחימה שפוכה כתבוסנים, ניהיליסטים ועוכריי-ישראל?)

העובדה שדעותיו החדשות של הלוי תואמות איכשהו גם את האינטרס הפוליטי האישי שלו, אינה גורעת מכנותו. הרי זוהי אחת התכונות המאפיינות פוליטיקאי אמיתי — היכולת למצוא מבנה-משותף להשקפתו ולקידומו האישי. לרוב זהו תהליך בלתי-מודע. בכל עם יכול גם נער למנות את מוספרם של הפוליטיקאים המוכנים להטיף לדיעות הנוגדות את האינטרס האנוכי שלהם, ולהידחק למען.

השותף הרדום

מ עבר לשאלת המוטיבציה האישית המסוכנת של בנימין הלוי, וגם מעבר לניחושים המרתקים על המשך דרכו, מתעוררת שאלה מדינית רחבה יותר.

האם מבטא גיורו הפיתאומי של הלוי תפנית במחנה הימין? האם יביא לשידור-מערכות יסודי במדינה?

הלוי עצמו אין השפעה רבה בליכוד, וקריאתו לא תצית אש בלבבות. אך כשם שפנייתו בפרשת "האדם השלישי" הדליקה פתיל שגרם להתפוצצות אדירה, כך יכולה יוזמתו הקטנה להאיץ תהליכים הקיימים ממילא, והמבקשים להם אפיק אל יעד.

תהליכים אלה אינם נוגעים לתנועת-החרות, אלא דווקא למיפלגת-האחות הליברלית. זוהי מיפלגת-סוחרים — סוחרים פרטיים וסוחרים פוליטיים. היא נכנסה לשותפות מיסחרית עם תנועת-החרות, ונוכחת עתה לדעת שהיה זה מקח-טעות. הרווחים היו אססיים. עם חרות אי-אפשר להגיע לממשלה ולהיגות מפירי תיה, גרוע מזה, בשותפות זו הפכה חרות את הליברלים ל"שותף רדום".

בקרב המיפלגה גובר להחץ לפרק את השותפות, כדי לחזור ולהיות שותף סביר לקואליציה עם המערך. ההזדמנות נראית טובה. הקריאה לפשרה עם הערבים, (שיכולה לשמש גם הסוואה לכניעה לאמריקאים) היא דגל גוז, שמתחתיו אפשר לבצע את העיסקה.

כל זה זר לגמרי לרוחו של אדם כמו הלוי. אבל אכן יכולים הליברלים המופרכים, בעיני מוכנות-החשי, בן, להיאחז בדמויות של אישי-חרות קנאי כמו חברי הכנסת השופטי-שעבר הדוקטורי-משישפטים בנימין הלוי — מדוע לא יעשו זאת?

במדינה

דיקרוק

התשתית השותת

תיקון-טעות של

עורך-כיתוב

שימוש פתח למידחמתו

של אבן עז השפה העברית

לא הולך לו בזמן האחרון, לאבא אבן. גם לאחר הכישלונות הפוליטיים שלו, הניחו הכל כי מתנגדיו לא יצליחו לגזול ממנו לפחות תואר אחד: ראש-בקי בשפה העברית. אך נראה כי גם תוארו זה של אבן עומד בפני סכנה חמורה.

לאחר שהיה עליו להיפרד מתיק שר- החוץ ומהממשלה, נסע אבן ללונדון, שם הוא שוהה כיום. לפני נסיעתו, מסר לצהרון מעריב מאמר בשם "בעד המשך של שינוי". אך כאשר פתח את העיתון בלונדון, חשכו עיניו. באחד המקומות במאמרו כתב אבן

ח"כ אבן הוא או היא?

את הביטוי "תשתית אידיאולוגי", ואילו עורך-הכיתוב של הצהרון שינה זאת ל"תש- תית אידיאולוגית".

אבן רתח מועם, התיישב וכתב למעריב מיכתב, שפורסם במדור מיכתבים למערכת של אותו עיתון, בו שפך קיתונות של זעם על ה"סדר", שהעז לתקן את העברית שלו.

השר לשעבר טען, כי "תשתית הוא לשון זכר משורש שתת, ולא נקבה משורש שתה. העובדה שכל העם חוטא", כתב אבן, "אינה הופכת חטא למעלה טובה. לא-יכלי שכן אין להעביר אדם מדיוק לשיבוש, נגד רצונו".

נראה היה כי הפרשה, אשר עוררה חיר כים רבים בין הפוליטיקאים בארץ, תסתים בזו. אך יומיים אחרי פרסום המיכתב בא עיתונו של אבן, דבר, וורה מלה נוסף על פציעו של שירהחוץ לשעבר.

במאמר של אחד הפובליציסטים הוותיקים של דבר, חיים איזק, תחת הכותרת "אבא אבן בלשון", הוכיח איזק, על פי מילון אבן-יבשושן, כי "תשתית" בא מן השורש שתה, וכי הטעות היא כולה של אבן, ולא של הסדר של מעריב.

אולם איזק אינו מניח לעניין בתיקון הטעות, אלא הוסיף מכה לאבן, דווקא בנקודות-התרופה של חסיד השפה העברית. "אין אני חושד בכשרים", כתב איזק, "שדיבורו המלוטש והמדוקדק (של אבן) הוא שהיה עילה להרחקתו ממשלת ישראל".

סיכם איזק את רשימתו בחץ מורעל: "אני יודע שבקביעת תיזות מדיניות היה אבא אבן וזיר יותר, ולא נחפו לפסוק הלכות ולקבלו על, ש"בושים" קודם שבדק את העניין קודם היסוד".